

factsheet

Rode dradenanalyse Berenschot

Analyse van de kwaliteitsbeelden

Bouwsteen 1 Kennen van wensen en behoeften

Bouwsteen 1 benadrukt het belang van het open gesprek als basis voor persoonsgerichte zorg, afgestemd op de unieke wensen en behoeften van ieder individu. Ongeveer 90% van de kwaliteitsbeelden benoemt dit als essentieel. Organisaties zetten in op methodisch werken, digitale ondersteuning en gespreksvaardigheden. Uitdagingen liggen in het borgen van werkwijzen, gesprekken over het levenseinde en de balans tussen vrijheid en veiligheid. Toekomstige focus ligt op verdieping van het open gesprek, met aandacht voor diversiteit, zingeving, digitale vaardigheden en professionele verslaglegging. Het doel is meer regie, betere afstemming en een betekenisvol bestaan voor mensen met een zorgvraag.

Overige thema's die bij bouwsteen 1 in veel kwaliteitsbeelden genoemd zijn, zijn: begeleiding en dagbestedingen, diversiteit en inclusie en eten en drinken.

Bouwsteen 2 Het bouwen van netwerken

In bouwsteen 2 zien we diverse onderwerpen veelvuldig terugkomen, namelijk informele zorg en mantelzorg-ondersteuning, inzet van vrijwilligers, zorgzame buurten, samenwerking met formele partners en regionale samenwerking en (lerende) netwerken. Een sterk sociaal netwerk is cruciaal voor persoonsgerichte zorg. Organisaties betrekken mantelzorgers en naasten steeds vaker structureel, met beleid, tools en training. Ze investeren in participatie, respijtzorg en het voorkomen van overbelasting. Uitdagingen zijn blijvende betrokkenheid, rolverdeling en netwerktekort. Toekomstige inzet ligt op versterking en gelijkwaardige samenwerking.

Organisaties bouwen netwerken rond mensen met een zorgvraag, met inzet van vrijwilligers voor begeleiding, activiteiten en ondersteuning. Vrijwilligersbeleid wordt geprofessionaliseerd met scholing, coördinatie en erkenning. De meerwaarde is groot, maar werving is uitdagend. Toekomstige doelen zijn bredere samenwerking, nieuwe doelgroepen, flexibele inzet en versterkte maatschappelijke participatie.

Organisaties ontwikkelen zich tot verbindende schakels in de wijk en zetten in op inclusieve, zorgzame gemeenschappen. Ze faciliteren ontmoetingen, buurtinitiatieven en innovatieve woonvormen. Samenwerking met lokale

partners, versterking van samenredzaamheid en maatschappelijke participatie staan centraal. Uitdagingen zijn duurzame netwerken, cultuurverandering en het bereiken van diverse doelgroepen.

Ongeveer 65% van de kwaliteitsbeelden benadrukt het belang van sterke professionele netwerken voor passende en toekomstbestendige zorg. Organisaties bundelen expertise via overleg, gezamenlijke projecten en kennisdeling. Samenwerking wordt steeds structureler en draagt bij aan betere afstemming, snellere hulp en hogere cliënttevredenheid. Uitdagingen liggen bij borging en digitale uitwisseling.

55% van de organisaties zet volgens de kwaliteitsbeelden in op regionale samenwerking en netwerkzorg om complexe zorgvragen beter aan te pakken. Door partnerschappen met zorg-, welzijns- en onderwijsorganisaties ontstaan gezamenlijke initiatieven zoals expertisecentra, aanmeldpunten en leerhuizen. Deze samenwerking bevordert innovatie, integrale zorg en kennisdeling, maar vraagt blijvende afstemming en borging.

Bouwsteen 3 Het werk organiseren

In bouwsteen 3 zien we de thema's die ook beschreven staan in het Kompas veelvuldig terugkomen, namelijk: inzet van technologie, personeelsbeleid (meer specifiek deskundigheidsmix), zorg voor kwetsbare mensen, professionele zeggenschap, zeggenschap voor mensen met een zorgvraag en oog voor werkplezier.

In de kwaliteitsbeelden van zorgorganisaties staan technologie, personeel en werkplezier centraal. Zo noemt 85% van de organisaties technologische innovaties zoals beeldzorg, spraakgestuurd rapporteren en slimme incontinentiematerialen als waardevol. Deze technologieën dragen bij aan zelfstandigheid van cliënten, lagere werkdruk en betere zorg. De implementatie verloopt echter niet altijd soepel door gebrek aan digitale vaardigheden, infrastructuur en financiering. Voor 2025 richten organisaties zich op verdere opschaling en integratie van technologie in het zorgproces.

Daarnaast ligt de focus op een betere deskundigheidsmix en duurzame personeelsinzet. Oplossingen worden gezocht in strategische planning, functiedifferentiatie en werkgeluk. De krappe arbeidsmarkt en stijgende zorgzwaarte blijven knelpunten. Voor 2025 streven organisaties naar flexibele teams, behoud van personeel en een cultuur van waardering.

Zeggenschap van zowel professionals als cliënten komt vaker aan bod, maar vaak zonder concrete uitwerking. Positieve effecten worden wel benoemd, zoals meer werkplezier en betrokkenheid. Tot slot zetten organisaties breed in op goed werkgeverschap via vitaliteitsprogramma's en ontwikkelkansen, met als doel verzuim te verminderen en personeel te behouden.

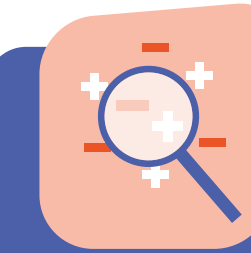
Bouwsteen 4 Leren en ontwikkelen

Bouwsteen 4 van het Generiek Kompas richt zich op leren en ontwikkelen binnen zorgorganisaties. Het benadrukt het stimuleren van leren en het eigenaarschap van professionals om hun bekwaamheid op peil te houden.

Organisaties moeten inzicht hebben in de kwaliteit van zorg en een doorontwikkelagenda hanteren met diverse instrumenten voor voortdurende verbetering. Leren vindt plaats zowel binnen teams als samen met cliënten en hun netwerk. In 95% van de kwaliteitsbeelden wordt scholing en deskundigheidsbevordering besproken, met een groeiende focus op praktijkgericht en informeel leren via digitale en fysieke leermiddelen. Ruimte voor feedback, reflectie en een open leerklimaat is essentieel. Hoewel veel aandacht is voor leren, blijven werkdruk en beperkte tijd knelpunten.

Ongeveer 70% van de kwaliteitsbeelden benadrukt het belang van lerende organisaties en het betrekken van

cliënten bij leren, hoewel dit laatste vaak beperkt concreet wordt ingevuld. Organisaties streven ernaar het leren meer te integreren en eigenaarschap te versterken voor een toekomstbestendige zorg.

Bouwsteen 5 Inzicht in kwaliteit

Bouwsteen 5 benadrukt het belang van regelmatig inzicht in en evaluatie van zorgkwaliteit. Organisaties gebruiken een mix van kwantitatieve en kwalitatieve methoden, zoals tevredenheidsonderzoeken, audits en gesprekken met cliënten en medewerkers, om een compleet beeld te krijgen van wat goed gaat en wat beter kan. De resultaten worden gedeeld met teams, cliëntenraden en management en leiden tot verbetermaatregelen. Er is focus op eigenaarschap en transparantie. Organisaties streven ernaar metingen te uniformeren, meer respons te krijgen en de stem van mensen met een zorgvraag beter te benutten, zodat verbeteringen daadwerkelijk merkbaar worden in de zorg.

Veel genoemde overige thema's zijn:

- Advance care planning;
- Valpreventie;
- Medicatieveiligheid;
- Gezonde bedrijfsvoering;
- Duurzaamheid;
- Huisvesting en vastgoed;
- Compliance met wetgeving en normen.

Conclusie

Wanneer we kijken naar de huidige stand van de beweging, kan op basis van de kwaliteitsbeelden van VVT-organisaties worden geconcludeerd dat zij actief met de thema's uit het Generiek Kompas aan de slag zijn en daarbij grote ambities formuleren.

Uit de rode dradenanalyse blijkt dat de verschillende bouwstenen en bijbehorende thema's in een meerderheid van de kwaliteitsbeelden aan bod komen. De mate van uitwerking verschilt per bouwsteen en onderwerp, maar in de meeste gevallen gaan organisaties uitgebreid in op het belang van het 'kennen van wensen en behoeften' van mensen met een zorgvraag, de wijze waarop zij 'netwerken bouwen', hoe zij 'het werk organiseren' en hoe 'leren en ontwikkelen' wordt vormgegeven.

Op deze thema's spreken organisaties duidelijke ambities uit en tonen zij de intentie om aan te sluiten bij de beweging die met het Generiek Kompas in gang is gezet.

Er zijn ook uitdagingen voor de sector:

- Van proces naar impact: zicht op wat het voor mensen met een zorgvraag oplevert;
- Borging van nieuwe werkwijzen vormt een uitdaging;
- Overlap in de beschrijving van verschillende bouwstenen bemoeilijkt een gestructureerde analyse;
- De doelen en middelen om de doelen te bereiken lopen in elkaar over;
- Naast de verschillende bouwstenen wordt ook uitgebreid ingegaan op randvoorwaarden om zorg te leveren: ziekteverzuim, bedrijfsvoering en huisvesting.

Aanbevelingen

- **Aanscherpingen Generiek Kompas en handreiking**
 - Maak onderscheid tussen doel en middel explicieter en werk dit uit in de handreiking;
 - Veranker de PDCA-cyclus als onderliggend raamwerk voor monitoring van de beweging;
 - Erken en benut randvoorwaarden als onderdeel van de beweging;
 - Maak het proces van totstandkoming van het kwaliteitsbeeld expliciet onderdeel van de handreiking;
 - Expliciteer de deskundigheidsmix en leren in de handreiking.
- **Aanbevelingen voor vervolgonderzoek**
 - Onderzoek de ervaringen van organisaties met het werken aan kwaliteitsbeelden;
 - Breng variatie in kwaliteitsbeelden in kaart op basis van type dienstverlening en omvang van de organisaties.
- **Faciliteer dialoog over kwaliteit van bestaan**
 - Versterk de lerende functie van de monitor via netwerkgerichte uitwisseling.